

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
 الْمَيِّتِ وَ مُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّى
 تُؤْفَكُونَ (95) فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَ جَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَ
 الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ
 (96) وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي
 ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
 يَعْلَمُونَ (97) وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
 فَمُسْتَقَرٌّ وَ مُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ
 (98) وَ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ
 نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ
 حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَ مِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَ
 جَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَ الزَّيْتُونِ وَ الرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَ

غَيْرِ مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي

ذَلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (99) وَ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ

الْجِنَّ وَ خَلَقَهُمْ وَ خَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَ بَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ

سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ (100)

It is Allah who causeth the seed-grain and the date-stone to split and sprout. He causeth the living to issue from the dead, and He is the one to cause the dead to issue from the living. That is Allah: then how are ye deluded away from the truth? He it is that cleaveth the day-break (from the dark): He makes the night for rest and tranquillity, and the sun and moon for the reckoning (of time): such is the judgment and ordering of (Him), the exalted in power, the omniscient. It is He who maketh the stars (as beacons) for you, that ye may guide yourselves, with their help, through the dark spaces of land and sea: We detail Our signs for people who know. It is He who hath produced you from a single person: here is a place of sojourn and a place of departure: We detail Our signs for people who understand. It is He who sendeth down rain from the skies: with it We produce vegetation of all kinds: from some We produce green (crops), out of which We produce grain, heaped up (at harvest); out of the date-palm and its sheaths (or spathes) (come) clusters of dates hanging low and near: and (then there are) gardens of grapes, and olives, and pomegranates, each similar (in kind) yet different (in variety): when they begin to bear fruit, feast your eyes with the fruit and the ripeness thereof.

Behold! In these things there are signs for people who believe. Yet they make the Jinns equals with Allah, though Allah did create the Jinns; and they falsely, having no knowledge, attribute to Him sons and daughters. Praise and glory be to Him! (for He is) above what they attribute to Him!

دانے اور گٹھلی کو پھاڑنے والا اللہ ہے۔ وہی زندہ کو مردہ سے نکالتا ہے اور وہی

مردہ کو زندہ سے خارج کرنے والا ہے۔ یہ سارے کام کرنے والا تو اللہ ہے،

پھر تم کدھر بہکے چلے جا رہے ہو؟ پردہ شب کو چاک کر کے وہی صبح نکالتا

ہے۔ اُسی نے رات کو سکون کا وقت بنایا ہے۔ اُسی نے چاند اور سورج کے

طلوع و غروب کا حساب مقرر کیا ہے۔ یہ سب اُسی زبردست قدرت اور علم

رکھنے والے کے ٹھیرائے ہوئے اندازے ہیں۔ اور وہی ہے جس نے

تمہارے لیے تاروں کو صحرا اور سمندر کی تاریکیوں میں راستہ معلوم کرنے کا

ذریعہ بنایا۔ دیکھو ہم نے نشانیاں کھول کر بیان کر دی ہیں اُن لوگوں کے لیے

جو علم رکھتے ہیں۔ اور وہی ہے جس نے ایک جان سے سے تم کو پیدا کیا، پھر ہر

ایک کے لیے ایک جائے قرار ہے اور ایک اس کے سوئے جانے کی جگہ۔ یہ

نشانیاں ہم نے واضح کر دی ہیں اُن لوگوں کے لیے جو سمجھ بوجھ رکھتے ہیں۔

اور وہی ہے جس نے آسمان سے پانی برسا یا، پھر اس کے ذریعہ سے ہر قسم کی نباتات اگائی، پھر اس سے ہرے ہرے کھیت اور درخت پیدا کیے، پھر ان سے تہ بہ تہ چڑھے ہوئے دانے نکالے اور کھجور کے شگوفوں سے پھلوں کے گچھے کے گچھے پیدا کیے جو بوجھ کے مارے جھکے پڑتے ہیں، اور انگور، زیتون اور انار کے باغ لگائے جن کے پھل ایک دوسرے سے ملتے جلتے بھی ہیں اور پھر ہر ایک کی خصوصیات جدا جدا بھی ہیں۔ یہ درخت جب پھلتے ہیں، تو ان میں پھل آنے اور پھر ان کے پکنے کی کیفیت ذرا غور کی نظر سے دیکھو، ان چیزوں میں نشانیاں ہیں اُن لوگوں کے لیے جو ایمان لاتے ہیں۔ اس پر بھی لوگوں نے جنوں کو اللہ کا شریک ٹھہرا دیا، حالانکہ وہ اُن کا خالق ہے، اور بے جانے بوجھے اس کے لیے بیٹے اور بیٹیاں تصنیف کر دیں، حالانکہ وہ پاک اور بالاتر ہے۔ اُن باتوں سے جو یہ لوگ کہتے ہیں۔

दानے और गुठली को फाड़नेवाला अल्लाह है | वही ज़िन्दा को मुर्दा से निकालता है और वही मुर्दा को ज़िन्दा से खारिज करनेवाला है | ये सारे काम करनेवाला तो अल्लाह है, फिर तुम किधर बहके चले जा रहे हो? परदए-शब को खत्म करके वही सुबह निकालता है | उसी ने रात

को सुकून का वक्त बनाया है | उसी ने चाँद और सूरज के तुलूअ व गुरुब का हिसाब मुकर्रर किया है | ये सब उसी ज़बर्दस्त कुदरत और इल्म रखनेवाले के ठहराए हुए अंदाज़े हैं | और वही है जिसने तुम्हारे लिए तारों को सहारा और समुन्दर की तारीकियों में रास्ता मालूम करने का ज़रीआ बनाया | देखो हमने निशानियाँ खोलकर बयान कर दी हैं उन लोगों के लिए जो इल्म रखते हैं | और वही है जिसने एक जान से तुमको पैदा किया फिर हर एक के लिए एक जाए-करार है और एक उसके सौंपे जाने की जगह | ये निशानियाँ हमने वाज़ेह कर दी हैं उन लोगों के लिए जो समझ-बूझ रखते हैं | और वही है जिसने आसमान से पानी बरसाया, फिर उसके ज़रीए से हर किस्म की नबातात उगाई, फिर उसके हरे-हरे खेत और दरख्त पैदा किए, फिर उनसे तह-ब-तह चढ़े हुए दाने निकाले और खजूर के शिगूफों से फलों के गुच्छे के गुच्छे पैदा किए जो बोझ के मारे झुके पड़ते हैं, और अंगूर, जैतून और अनार के बाग लगाए, जिनके फल एक-दूसरे से मिलते-जुलते भी हैं और फिर हर एक की खुसूसियात जुदा-जुदा भी हैं | ये दरख्त जब फलते हैं तो उनमें फल आने और फिर उनके पकाने की कैफ़ियत ज़रा गौर की नज़र से देखो, इन चीज़ों में निशानियाँ हैं उन लोगों के लिए जो ईमान लाते हैं | इसपर भी लोगों ने जिन्नों को अल्लाह का शरीक ठहरा दिया, हालाँकि वह उनका खालिक है, और बेजाने-बूझे उसके लिए बेटे और बेटियाँ तसनीफ़ कर दीं, हालाँकि वह पाक और बालातर है उन बातों से जो ये लोग कहते हैं |